

Vegetačné strechy vracajú živú prírodu do civilizácie

EKOLÓGIA

Znižuje teplotu v mestách či zmiernuje škody zapríčinené záplavami. Mestám pomáha zvyšovať biodiverzitu. Zeleň môžu ľudia obdivovať aj na stanici Nivy centrum.

Beáta Javorčíková

beata.javorcikova@mafrasslovakia.sk

Bratislava – Keď po štyroch rokoch stavebných prác otvorili Nivy centrum, obyvatelia hlavného mesta sa naň išli pozrieť ako na atrakciu. Okrem podzemných priestorov autobusovej stanice či nákupného centra ľudia prilákalo aj trhovisko a zelená strecha, ktorej rozloha sa dá porovnať s veľkosťou dvoch futbalových ihrísk. Okrem trávnatých plôch ich na nej sprevádzala bežecká trasa, samoobslužná terasa a, samozrejme, výhľady.

„Súčasnici si iste pamätajú starú autobusovú stanicu, opustené plochy po priemyselnej výrobe, koľajnica a takmer úplne absentujúca zeleň v tejto zóne. Nové Nivy prinavracajú zeleň – čisté pľúca do územia, a to na teréne aj na strechách. Len samotné čerstvo otvorené Nivy centrum prináša zelenú strechu s rozlohou 12-tisíc štvorcových metrov, ktorá je plne prístupná verejnosti,“ hovorí Sustainability & Wellbeing Specialist spoločnosti HB Reavis Martin Stohl.

Okrem príjemného vizuálu však vegetačné strechy prinášajú aj mnoho ďalších výhod. Medzi tie hlavné patrí úspora nákladov a šetrenie životného prostredia. „Zelené strechy majú priamy vplyv na tepelné ostrovy v mestách. Dokážu ochladiť okolité prostredie až o tri stupne a zlepšujú tak lokálnu mikroklimu. Ďalej dokážu spomaliť odtok vody zo striech pri príválových dažďoch, čím zmiernujú škody zapríčinené záplavami. Mestám pomáhajú zvyšovať biodiverzitu, zachytávajú prach a oxid uhličitý,“ vysvetľuje pred-

Nová bratislavská autobusová stanica Nivy centrum.

SNÍMKA: TASR/J. NOVÁK

sedá Asociácie pre zelené strechy a zelenú infraštruktúru Branislav Siklienka.

Usporiť sa podľa Siklienku dá vďaka zeleným strechám na klimatizácii. Teplotu v interiéri totiž znižujú o dva až štyri stupne. „Výskumy ukazujú, že zelené strechy dokážu ušetriť až 70 percent energie na chladenie rodinného domu,“ dopĺňa.

Hlavný ťahúň

Aktuálne sa nevedie žiadna štatistika, ktorá by evidovala zelené strechy na Slovensku. Podľa Siklienkovho odhadu ich však u nás vzniká len niekoľko desiatok tisíc štvorcových metrov ročne. Na porovnanie, v roku 2019 pribudlo v Česku 256-tisíc, v Rakúsku jeden milión a v Nemecku 7,2 milióna štvorcových metrov vegetačných striech.

Do svojich projektov ich v našej krajine zavádzajú najmä developeri. „V ich prípade zvyšuje zelená strecha často atraktivitu budovy. Keď dnes chcete predať alebo prenajať priestor, musíte sa odlišiť. Atraktívna zelená strecha robí reklamu zadarmo. Budú

o vás písať. Trh sa o vás dozvie,“ dopĺňa predseda. Spoločnosť HB Reavis ich implementovala do celej zóny Nových Nív, ktorá sa rozkladá na 19 hektároch plochy. To znamená, že okrem autobusovej stanice aj do objektov Twin City, Nivy Tower a ďalších. „Spolu ide o deväť projektov s 12 budovami. Zo zásady máme istý podiel zelených striech na všetkých projektoch, ktoré realizujeme,“ uvádza Stohl.

Populárne však nie sú len u jedného z najväčších developerov na slovenskom trhu. Od roku 2015 sa stali poznávacím znamením aj spoločnosti CORWIN, ktorá ich z dvanástich dokončených a začatých projektov zahrnuje až do jedenástich. Doteraz má v portfóliu 16-tisíc štvorcových metrov zelených striech. Okrem nich však plánuje zaviesť aj rozsiahly systém dažďových záhrad. „Prínos nami vybudovanej zelenej infraštruktúry vidíme aj v tom, že sa snažíme naše budovy umiestňovať na brownfieldy – zanedbané a opustené bývalé továrne v meste. Tu nahrádzame už zastavané nepriepustné plochy

Zelené strechy majú priamy vplyv na tepelné ostrovy v mestách. Dokážu ochladiť okolité prostredie až o tri stupne a zlepšujú tak lokálnu mikroklimu.

Branislav Siklienka, predseda Asociácie pre zelené strechy a zelenú infraštruktúru

energeticky efektívnymi a udržateľnými projektmi,“ uvádza Head of Marketing & PR spoločnosti CORWIN Michal Hájek.

Sú investícia, nie náklad

Developeri aj odborníci sa zhodujú, že vegetačné strechy sú drahšie ako tie klasické, no investícia sa v mnohých podobách vráti. Okrem spomínaného šetrenia nákladov na energiu napríklad aj ich väčšou výdržou. „Životnosť správne navrhnutých a zrealizovaných vegetačných striech môže byť aj viac ako sto rokov,“ hovorí Michal Hájek.

Ku kvantifikovateľným výhodám podľa Martina Stohla treba pripočítať aj benefity, ktoré sú oveľa ťažšie vyčísliteľné. „Vedec-ské štúdie dokazujú, že dostupné zelené strechy a výhľad na zeleň majú blahodarný účinok na ľudí. Sú útočiskom pre vtáctvo, včely a hmyz, ktoré sú predpokladom zdravého prostredia,“ uvádza.

„Zelenú strechu je potrebné vnímať ako investíciu, nie ako náklad,“ dodáva na záver predseda Asociácie pre zelené strechy a zelenú infraštruktúru.

V Devíne sa spustila petícia

Bratislava – Obyvatelia bratislavského Devína spustili petíciu za oddĺženie svojej mestskej časti, ktorá je pre dlhy od roku 2005 v nútenej správe. V petícii žiadajú primátora a poslancov hlavného mesta o bezodkladné a aktívne riešenie situácie. Devín je podľa nich dlhodobou obmedzenou v rozvoji a plnohodnotným naplnením základných potrieb jeho obyvateľov. Nútenej správa podľa nich neprináša žiadne zlepšenie a na jej výkon už boli vynaložené značné finančné prostriedky. „Evidovaný dlh mestskej časti narástol na viac ako 12 miliónov eur. To predstavuje viac ako 14-násobok nášho aktuálneho ročného rozpočtu. Každý rok nútenej správy sa zvyšuje náš dlh o 350-tisíc eur. Situácia bude ešte horšia,“ upozorňujú signatári petície. Udržiavaním nastoleného stavu a nútenej správy sa podľa nich situácia nezlepší. „Lahostajnosť a nezáujem kompetentných bude naďalej tlačiť jeden z najvyhľadávanejších kútov Bratislavy do dlhovej špirály, z ktorej nebude úniku,“ konštatujú. Informácia o spustenej petícii sa objavila aj na webe mestskej časti. Starostka Devína Ľubica Kolková dlhodobu tvrdí, že každý, kto si to vie spočítať, vidí, že Devín sa sám z tejto situácie nedostane. Snaha Devína dostať sa z dlhov trvá už niekoľko rokov. Rokovaniami s veriteľmi počas roka 2017 dosiahla samospráva prísľub, že pri splatení sumy 6,75 milióna eur by boli všetky jej záväzky vynulované a nútenej správa by mohla byť ukončená. Devín však toľko peňazí nemá, preto chcel, aby mu v tejto situácii pomohlo hlavné mesto. Naň totiž v roku 2014 prešiel legislatívnu zmenou výkon nútenej správy z ministerstva financií. V roku 2018 bratislavskí mestskí poslanci vyjadrili ochotu pomôcť mestskej časti dostať sa z nútenej správy a poverili vtedajšieho primátora Bratislavy Iva Nesrovnaľa, aby v spolupráci s Devínom realizoval kroky k príprave dohody so všetkými veriteľmi mestskej časti s cieľom vyrokovať podmienky jej oddĺženia. Magistrát vtedy uviedol, že riešenie tejto otázky je veľmi komplikované zo stránky finančnej legislatívy. Nesrovnal deklaroval, že mesto musí v tejto veci postupovať podľa zákona. (TASR)

NEHNUTELNOSTI

Korčok iniciuje nové legislatívne zmeny

Bratislava – Minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Ivan Korčok siedmeho októbra 2021 po rozhovore s predsedom Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenska Jánom Mrvom informoval, že slovenský rezort diplomacie inicioval v súčinnosti s príslušnými rezortmi návrhy nových legislatívnych zmien, ktoré sa týkajú najmä nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam cudzími štátmi.

„Oceňujem, že Ján Mrva vydá v najbližších dňoch pokyn pre katastrálne úrady v celej republike, aby od 15. októbra 2021 informovali príslušné štátne orgány vrátane rezortu diplomacie, že konajú o vklade vlastníckeho práva ktoréhokoľvek cudzieho štátu k akejkolvek nehnuteľnosti na území Slovenskej republiky,“ uviedol šéf slovenskej diplomacie Ivan Korčok.

Na nadobúdanie vlastníctva poľnohospodárskej pôdy a nehnuteľností minister zahraničných vecí Ivan Korčok upozornil počas návštevy maďarského ministra zahraničných vecí Pétera Szijjártóa v Bratislave.

V hlavnom meste Slovenska prízvukoval potrebu dobrej a vzájomnej informovanosti. „Pre dobré vzťahy s Maďarskom je nevyhnutná dobrá informovanosť tak, aby sme sa o niektorých krokoch nedozvedali z médií. Spomenul som napríklad nákupy budov Maďarskom v Košiciach či špeciálny fond, ktorý má nakupovať pôdu v krajinách strednej Európy. Pre dobro vecí je však dôležité, aby sme si niektoré záležitosti upratili doma aj my, aby nás v budúcnosti takéto kroky cudzích štátov nestavali pred hotovú vec,“ uzavrel minister zahraničných vecí Ivan Korčok. (TASR)

LEGISLATÍVA

Niektorí poslanci navrhujú oslobodenie obcí od daní na športové priestory

Bratislava – Obciam, ktoré sú správcami dane z nehnuteľností, by sa mohla vytvoriť právna možnosť oslobodiť od dane alebo znížiť túto daň aj v prípade stavieb a nebytových priestorov slúžiacich na šport a športové aktivity. Dosiahnuť to chcú koalíční poslanci OĽaNO a SaS v návrhu zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktorý predložili na nadchádzajúcu schôdzu Národnej rady Slovenskej republiky.

Novela zákona hovorí o tom, že by sa mala zaviesť možnosť pre obce stanoviť si zníženie alebo oslobodenie stavieb a nebytových priestorov alebo ich častí od dane z nehnuteľností aj pre stavby a nebytové priestory slúžiace na šport a športové aktivity. Možnosť oslobodenia od dane alebo jej zníženie by sa nema-

lo vzťahovať na prevádzky, ako sú obchody, kaviarne a podobne, keďže neslúžia na športové aktivity. Predkladatelia tak chcú zrovnoprávniť možnosť oslobodenia od dane z nehnuteľností aj

pre stavby a nebytové priestory slúžiace na šport a športové aktivity, podobne ako existuje možnosť takéhoto oslobodenia pre divadlá či galérie. Poslanci v dôvodovej správe konštatujú, že sa

tým nepriamo podporí výstavba športovísk a športovej infraštruktúry zo súkromných zdrojov. Ak ide o športovú infraštruktúru v majetku štátu, na ktorej výstavbu a prevádzku štát vynakladá prostriedky, môže sa podľa nich týmto spôsobom dosiahnuť, aby sa prevádzka športovej infraštruktúry nepredražovala o povinnosť platiť dane zo stavieb.

Predpokladajú aj vplyv na rozpočty obcí, ktorý však nie je vyčísliteľný. Predkladatelia poukázali na to, že športoviská sú väčšinou vo vlastníctve miest alebo obcí, takže vplyv na miestne dane by bol minimálny. Významný vplyv neočakávajú ani na daň z príjmu právnických osôb, keďže obce neplatia výraznú daň z príjmov právnických osôb. Podotkli tiež, že ide o možnosť oslobodenia, a nie je možné vyčíslieť, koľko obcí túto možnosť využije. (TASR)

Športoviská sú väčšinou vo vlastníctve miest alebo obcí.

SNÍMKA: DREAMSTIME